

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

פרשת במדבר תשפ"ג

גליון תתקמ"ח (שנה כ')

האם יש איסור לעמוד מאחורי בית המדרש ולהקשיב דרשה מדרשן שמבקש כסף מכל שומע משום גזל?

יש להקשות: אם נאמר שהשכר שנתנו לשומר בית המדרש זה משום שכר לימוד התורה לשמוע את הדרשות של שמעי' ואבטליון, הרי שומר בית המדרש בודאי לא היה כמוכס העומד מאליו לגבות ממון מהכנסים, ורק מפי שמעי' ואבטליון נצטוו שלא יניח לכנסו בלי תשלומין, וא"כ קשה איך הותר לו להלל לשמוע תורה על גג מפי שמעי' ואבטליון נגד רצונם, זה גזילה, כך מקשה בשו"ת עמק הלכה חלק ב' סימן כ"ח.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב הש"ך חו"מ סימן רצ"ב דהיא דאינו מתקלקל כלל שרי להעתיק אף בדקפדי, א"כ ללמוד ולהעתיק מספר חד דינא אית להו, ומוכח דמותר לשמוע או להעתיק אף בדקפדי, משום אל יבוזו, כך תירץ בשו"ת עמק הלכה חלק ב' סימן כ"ח. ומוסיף דאפשר זה מה שאמרו בתוספתא דב"ק פרק ז' ה"ג הובא בש"ך שם המתנגב אחר חבירו והולך ושונה פרקו אעפ"י שנקרא גנב זוכה לעצמו שנאמר אל יבוזו, סוף דבר שמתמנה פרנס על הציבור וכו', במאמר זה רמזו על הלל הזקן שהיה מתנגב לשמוע דברי אלהים חיים, וסוף שנתמנה פרנס על הציבור, כמבואר בפסחים ס"ו ע"א בעובדא דבני בתירא.

וכעין זה כתב המגן אברהם בספרו זית רענן על הילקוט בפרשת משפטים רמז שמ"ג לבאר את דברי התוספתא ב"ק פרק ז' הלכה ג' מובא בילקוט פרשת משפטים רמז שמ"ג המתנגב מאחר חבירו והולך ושונה פרקו אעפ"י שנקרא גנב זוכה לעצמו, שנאמר, לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב סוף שמתמנה פרנס על הציבור ומזכה את הרבים וזוכה לעצמו ומשלם את כל מה שבידו שנאמר ונמצא ישלם שבעתיים וז"ל נראה לי דלא מיירי שאינו אומר דבר בשם אומרו אלא שחבירו אינו רוצה ללמוד עמו בחנם, והוא מתנגב מאחורי הגדר לשמוע דברי תורה, והיינו דמסיים נמצא מתמנה על הציבור, פירוש שאז גם הוא מלמד לאחרים והיינו ישלם שבעתיים.

ב. לא קפדי שמישהו מבחוץ ישמע, דלא קפדי רק על היושבים בפנים, דליותר ממה שאפשר להכנס בפנים לא איכפת להו, כך תירץ בשו"ת עמק הלכה חלק ב' סימן כ"ח הערה 7.

מדוע לא לווה הלל כסף כדי שיוכל להיכנס לבית המדרש?

יש להקשות: מדוע לא לווה הלל כסף מאנשים כדי שיוכל להיכנס לבית המדרש ללמוד, וכי הלל לא היה מוצא מי שילווה לו כסף כדי שיוכל להיכנס ללמוד תורה, כך הקשה הגאון רבי חיים קרוזוירט זצ"ל.

ומתריך: דחשש שמא לא יוכל להחזיר ויהא לוח רשע ולא ישלם, ואמר דמכאן רואים שעדיף להיות ישר בממון חבירו ולא ללמוד מתוך גניבה ואיסור.

איך היה מותר לשמעיה ואבטליון להניח שומר לבקש כסף מי שרוצה ללמוד אצלם הרי אסור ללמד בשכר?

בפרשתן וידבר ה' אל משה במדבר סיני.

איתא במדרש בפרשתן למה במדבר סיני מאן שנו חכמים בג' דברים ניתנה התורה, באש, ובמים, ובמדבר, באש מנין שמות י"ט והר סיני עשן כולו וגו' ובמים מנין שנאמר שופטים ה' גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים, ובמדבר מנין וידבר ה' אל משה במדבר סיני, ולמה ניתנה בג' דברים הללו אלא מה אלו חיים לכל באי העולם כך דברי תורה חנם הם שנאמר ישעיה נ"ה הוי כל צמא לכו למים, ובפרי צדיק בפרשתן להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין הקשה על המדרש הנ"ל דענין אש ומים שניתנה תורה בהם, אין להם שום שייכות לפרשה זו, ואפילו מדבר שהוזכר כאן במדבר סיני, מכל מקום טפי הוה ליה להמדרש לקבוע דרשתם בפרשת יתרו בשעת מתן תורה שהוזכר גם כן מדבר, ביום הזה באו מדבר סיני שמות י"ט א' ע"ש מה שתיריך, ועיין בגליון מעדני אשר פרשת במדבר עוד הרבה טעמים נפלאים למה ניתנה תורה דווקא במדבר ולא במקום ישוב.

וכן איתא בגמ' נדרים ל"ז ע"ב ב', בכורות כ"ט דאסור ליטול שכר על הלימוד.

יש להקשות: מהא דאיתא בגמ' יומא ל"ה עמוד ב' אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה משתכר בטרפעיך, חציו היה נותן לשומר בית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו, פעם אחת לא מצא להשתכר, ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס, עלה ונתלה וישב על פי ארובה כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון, דקשה הרי שומר בית המדרש בודאי לא היה כמוכס העומד מאליו לגבות ממון מהכנסים, ורק מפי שמעי' ואבטליון נצטוו שלא יניח לכנסו בלי תשלומין, ואיך היה מותר להם ליטול שכר על הלימוד, הרי אסור ליטול שכר על הלימוד, כך הקשה בהערות על שו"ת עמק הלכה חלק ב' סימן כ"ח הערה 6, וכן בהערות עקבי סופר על ההתעוררות תשובה חו"מ סימן כ"ד.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב המהרש"א שם דענין נתינת שכר לשומר, אפשר משום שהיו בתי מדרשות שלהן בשדה והיה צריך שמירה, אי נמי שלא היו מניחין הכל לבהמ"ד כדאמרין בגמ' ברכות כ"ח ע"ב א' שהיה רבן גמליאל מכריז כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבהמ"ד, ועל דבר זה הושיבו שומר, וכן לפי מה שכתב בבן יהוידע שם דלכן הניחו השומר שהיה בו צורך לבית המדרש בשביל הלילה שאי אפשר להניח פתח בהמ"ד פתוח כל הלילה, ומוכרח שיעמוד השומר אצל הפתח כל הלילה לפתוח לכל הבא ולנעול אחריו, וגם עוד אפשר שהוצאות של הדלקת אש בימי הקור וגם הדלקת שמן לנירות, לפי הנ"ל אתי שפיר דהשכר ששילמו זה לא בשביל הלימוד, לכן היה מותר ליטול שכר, מעדני אשר.

ב. ע"פ מה שחידש בספר שאילת דוד להגה"ק ר' דוד מקרלין זצ"ל בפסקי הלכות אשוח ק"ד ע"ב מובא בספר מעדני אשר מתן תורה ע"מ ק"ג ע"ש דלא בכל פלפול מותר ליטול שכר דעל ללמד פלפול מותר ליטול שכר, ע"פ מה דאיתא בגמ' נדרים ל"ח ע"א אמר רבי יוסי בר חנינא דלימוד פלפול לא ניתנה לישראל, ומשה נהג בה טובת עין, וא"כ כיון דע"פ הדין אין צריכים ללמוד פלפול א"כ לא הויא בכלל כאשר צוני ה' מה אני בחנם אף אתם בחנם, לפי הנ"ל אתי שפיר דבבית המדרש שם לימדו שמעיה ואבטליון פלפול, לכן היה מותר ליטול שכר על זה, מעדני אשר.

ברכת מזל טוב לידידנו
איש החסד והמעש
העומד לימין המערכת בכל עת
הרב יחזקאל לייב דייטל שליט"א בני ברק
לרגל שמחת אירוסיתו תחיל' עב"ג
הבה"ח המופלג בתור"ש יעקב ויענברגר נ"ו
מבחירי ישיבת מיר
בנו של הרב יואל ויינברגר שליט"א בני ברק
יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים
ירווח נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הנדיב הנכבד תומך תורה ולומדיה
הרב מנחם מנדל פרוכטר שליט"א בני ברק
לעילוי נשמת אמו
האשה החשובה והצדקנית גמלה חסד עם הבריות
מרת זלאטה לאה בת הרב אברהם אלי' ע"ה
נפטרה ראש חודש סיון תשפ"ב
הונצח לרגל היארצייט הראשון
ת.נ.צ.ב.ה.

מלמד שאסור ליטול שכר על הלימוד אם נטל

האם יש לו חיוב להחזיר את הכסף משום גזל?

יש לחקור מלמד שאסור ליטול שכר על הלימוד אם נטל האם יש לו חיוב להחזיר את הכסף משום גזל או דילמא כיון שהגיע לידו בתורת שכר אין צריך להחזיר ולא הוא גזל.

הנה הב"ח חושן משפט סימן ט' ס"ק ט' כתב מי שעבר על מה אני בחנם אף אתה תלמוד בחנם, ונטל שכר על הלימוד, אין צריך להחזיר את הכסף, דלא הוא כמו דיין שנטל שוחד דבגזילה בא לידו, אבל כאן זה הגיע אליו בתורת שכר.

ומביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' בכורות כ"ט ע"א א' מנין שאם לא מצא בחנם, שילמוד בשכר תלמוד לומר משלי כ"ג כ"ג אמת קנה, ואם נאמר שאם נטל ממון חייב להחזיר א"כ אף בשכר לא ימצא, ומאי אמת קנה, אלא ש"מ שאין צריך להחזיר הכסף אם נטל.

ובשער המשפט ח"מ סימן ט' ס"ק ב' הקשה על הב"ח לפי מה שכתב דהטעם דבשוחד מחזירין משום דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, וא"כ הכא נמי כיון דאיכא איסורא ליטול שכר לדון נמי נאמר דאי עביד לא מהני, דהא אף באיסורא דרבנן אמרינן דאי עביד לא מהני כמו שכתב הסמ"ע ס"ק ו' והש"ך ס"ק ב' סימן ר"ה וכל שכן הכא.

ומתיר: דיש חילוק בין איסור לאו אף שהוא מדרבנן ובין מצות עשה, דכאן לא הוי אלא עשה דמה אני בחנם ולא כתבה רחמנא בלשון לא תעביד, וכן נראה מלשון הב"ח.

ועוד מתיר: דהכא גלי קרא, דאי עביד מהני מדכתיב אמת קנה כמו שכתב הב"ח.

ובמחנה אפרים הלכות שכירות סימן ט"ז דחה את ראיית הב"ח: דהגמ' איירי בנוטל שכר בטלתו שמוטר ליטול שכר, וכוונת הגמ' לא מצא בחנם ילמד בשכר כשמבקש שכר בטלה, אבל באופן שאסור ליטול שכר אם נטל יחזיר.

והברכי יוסף חושן משפט סימן ט' ס"ק ט"ז דחה ראיית הב"ח באופן אחר: וז"ל ולא ידעתו מאי מייית ראייה מאותה ששינו שאם לא מצא בחנם וכו', דהרי הוא בא לחלק בין לקח בתורת שחד דגזל הוא בידו ללקח בתורת שכר, והרי הוא כתב לעיל בריש סימן זה דאין חייב להחזיר השחד אם לא תבעו הנותן דמחל לו, ויכול למחול השחד כדרך שמוחל הגזל, ומאחר שכן זוהי ששינו שאם לא מצא בחנם שילמוד בשכר, כלומר שימחול לו השכר ומחילתו מחילה כשחד, אבל אם לא מחל מנא לן שאינו חייב להחזיר ולא דמי לשחד.

ובאחרונים העירו דמדברי הריטב"א קידושין נ"ח עמוד ב' משמע שחולק וסבירא ליה שצריך להחזיר את הכסף כשנטל כסף על מצוה: שכתב דהמקדש בשכר הזאה וקידוש, דכיון שאין במעשיו כלום אינו ראוי ליטול עליו שכר, דהא לא עבד לה ולא מידי, ובמאי מיקדשא ליה דהא לא אהנייה מידי, משמע להדיא דחייב להחזיר את הכסף, כך מעיר המשנה למלך הלכות סנהדרין פרק כ"ג הלכה ה', וכן במחנה אפרים הלכות שכירות סימן ט"ז.

מדוע מותר לתלמיד ללמוד אצל רב בתשלום

הרי מכשילו בקבלת שכר עבור הלימוד?

איתא בגמ' בכורות כ"ט ע"א על הפסוק ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלקי דברים ד' מה אני בחינם, אף אתם בחינם, ומניין שאם לא מצא בחינם, שילמד בשכר, תלמוד לומר משלי כ"ג אמת קנה.

וכך נפסק בשו"ע יו"ד סימן רמ"ו ס"ה תורה שבע"פ אסור ללמוד בשכר, לא מצא מי שילמדנו בחינם, ילמוד בשכר.

יש להקשות: איך מותר לתלמיד שלא מצא ללמוד בחינם לשלם לרב שכר עבור הלימוד, הרי יש בכך לכאורה משום ולפני עור לא תתן מכשול, שמכשילו בקבלת שכר עבור לימוד תורה, דהרי קימ"ל שאסור ליטול שכר על לימוד התורה, כן מקשה בספר אמרי בינה גארמיוזאן זרעים וליקוטים עמ' תל"ח.

ומתיר באמרי בינה: דלכן מותר לו ללמוד בשכר, דלא גרע חיי עולם מחיי שעה, שבמקום שיש סכנה ופיקוח נפש הותר כל איסור, דהיינו, להימנע מללמוד את התורה הקדושה, זה חשש פיקוח נפש, שהרי היא חיינו ואורך ימינו, וחיי בעלי חכמה ומבקשה בלא תלמוד תורה, כמיתה חשובין רמב"ם פ"ז מהלכות רוצח ה"א ולכן אם אינו מוצא אלא ללמוד בשכר, רשאי לשלם על מנת לזכות לחיי עולם.

ובחשוקי חמד בכורות כ"ט העיר על תירוץ זה: וכי יהיה מותר לאדם לעבור על איסורים כדי ללמוד תורה, ולמשל אם לא יוכל ללמוד אלא ע"י לבישת בגד שעטנז, או שלא יוכל ללמוד שנים רבות מפני שנמצא במקום מטונף, היעלה על הדעת שיהא רשאי לעבור על איסורי התורה כדי ללמוד תורה.

ומתיר בחשוקי חמד: שכוונת הדברים היא, שכשם שמצינו שמוטר להציל עצמו בממון הזולת על מנת שישב לאחר מכן את הממון, אעפ"י שמקפח את הנגזל, והוא בגלל הצלת נפשו, כך גם מותר לו לקפחו בכך שמשלם את שכר הלימוד, כדי לזכות בחיי עולם, ועל אף שנכשל האחר באיסור, הרי זה רק איסור קל של ביטול העשה של ללמד בחינם, ובוהו אנו אומרים שרשאי לדאוג לחיי עולם שלו, אעפ"י שגורם לאחר לעבור על איסור קל.

ומביא סיפור נפלא: ביהודי שחשקה נפשו בתורה, אבל לא היה מסוגל ללמוד לבדו, ונצרך לסיוע מחבירו, הוא ניגש לתלמיד חכם, וביקשו שילמד איתו, הת"ח הסכים, אבל הודיע מראש שלא יעשה זאת חנם אין כסף, ושאל את מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל האם מותר לו ללמוד איתו, או שמא הוא מסייע לו לדבר עבירה, כי צריך ללמד תורה חנם, והשיב מו"ח זצ"ל הרי הבעיה שלך היא לא שאינך מעוניין לשלם לו, אלא שאתה חושש לגרום לו לעבור על מה אני בחינם אף אתם בחינם, ואם כן מה תרוויח אם לא תלמד איתו, הרי בין כך ובין כך הוא יעבור על האיסור ההוא, ולא ילמד אותך בחינם, שהרי הוא לא ילמד איתך כלל, אם כן עדיף כבר לשלם לו, וללמוד, ומכאן נוכל ללמוד לעניינינו, שאין בתשלום השכר לפני עיוור, משום שהרי גם אם לא ילמדו יעבור על איסור חמור יותר בכך שנמנע מללמד תורה.

פלאי המעדני אשר על חג מתן תורה

- ✓ מי שעובד כל היום האם כל פעם שלומד צריך לברך ברכת התורה?
- ✓ מדוע אין מברכין ברכת התורה אחר הלימוד כמו שמברכין אחר האכילה?
- ✓ איך אנו מברכים בכל יום אשר בחר בנו לקבל התורה, הרי בגמ' כתוב שקבלנו את התורה כי אנחנו אנשים מסוכנים?
- ✓ מדוע עם ישראל לא אמרו ישראל שירה על קבלת התורה?
- ✓ איך אמרינן עליונים ששו בקבלת התורה הרי לא רצו שעם ישראל יקבלו את התורה?
- ✓ מדוע לעם ישראל לא אמרו בקבלת תורה דבר שכתוב בתורה נגד טבעם ורק לגוים?
- ✓ האם אשה מותרת להתפלל מעריב בשבועות מבעוד יום כיון שאינה חייבת בספירת העומר?
- ✓ מי ששכח לומר שהחיינו בחג השבועות האם יכול לברך עד שבעת ימים לאחר שבועות?

מתוך הספר החדש מעדני אשר חלק ז' מהדורת גוטליב שכבש את כותלי המזרח של הישיבות והבתי כנסיות

משיב בהלכה

האם מותר לקיים מצות פדיון הבן בלילה?

בפרשת ג' י"ג כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל וגו'.

יש לחקור האם מצות פדיון הבן אפשר לקיים בלילה או דילמא אי אפשר לקיים מצות פדיון הבן בלילה.

קימ"ל יור"ד סימן ש"ה ס"ק י"א אין הבכור ראוי לפדיון עד שיעברו עליו שלשים יום, ואחר שלשים יום יפדנו מיד שלא ישנה המצוה, ואם חל יום ל"א להיות בשבת אין פודין אותו בשבת אלא ימתין עד יום א'.

וכתב **ביאור הגר"א** ס"ק אלא ימתין עד יום א', כמו במילה, חזינן שסבירא ליה שמצות פדיון הבן צריך להיות ביום דווקא כמו במילה.

ובשו"ת **מהרי"א** סימן רס"ב הקשה על דברי הגר"א וז"ל כוונתו עד יום א', דווקא ביום ולא בליל מוצאי שבת קודש וכמו במילה, אבל קשה הא ודאי התם במילה קרא כתיב ביום ממעטין לילה ביבמות ע"ב ובמגילה כ' ותוס' סוכה ל' ובשו"ע יור"ד סימן רע"ב אבל בפדיון חדש כתיב.

והנה דבר זה קדים בש"ך סימן ש"ה ס"ק י"ב שהוכיח שפודין אף בלילה: מהגמ' קידושין כ"ט ס"א שהקשה מנלן שאשה לא מצווה לפדות את בנה, ופרש"י, דמצות עשה שלא הזמן גרמא היא, ומשום הכי בעי קרא למעוטה, חזינן להדיא שפדיון הבן לא מקרי מצות שהזמן גרמא משום דאפשר לפדות נמי אף בלילה, ומסיק הש"ך מיהו נוהגין לפדות ביום.

ויש אחרונים שהביאו ראיה שאפשר לפדות אף בלילה: מהא דאיתא בגמ' קידושין ל"ד ע"א והרי תלמוד תורה ופדיון הבן דלאו מצות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים פטורות, א"ר יוחנן אין למדין מן הכללות, חזינן שזמן פדיון הבן אף בלילה, כך מביא ראיה בספר פדיון נפש י' ע"א, וכן בספר מנהגי מצרים דף ט ע"א.

והנה היעב"ץ בספרו **מגדל עוז** ברכת הור"י פלג ג' אות ה' כתב טעם נפלא דפדיון הבן אפשר לקיים בלילה: שהרי מבואר בפרשת ג' י"ג כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל וגו' נמצא שעיקר הפדיון מפני שפדה ה' את בנו בכורו, עם ישראל, בעת שהכה כל בכור במצרים, ומכיון שמכת בכורות היתה בחצי הלילה, אף הפדיון יכול להיות בלילה.

ובספר הדרש והעיון פרשת קרח מאמר קצ"ה להגאון רבי אהרן לעווין זצ"ל אב"ד ריישא כתב **השיטות שסוברים שאי אפשר לפדות בלילה ידחו סברא זו**: ע"פ דברי הזוהר בפרשת בא דף ל"ה ע"א שכתב דבאותו הלילה שיצאו ישראל ממצרים אשר אז גם נעשה הנס של הבכורים שניצולו היה לילה כיומא דתקופת תמוז, והדא הוא דכתוב תהילים ולילה כיום יאיר, חשיכה כאורה, אי"כ הצלת הבכורים אף שהיה בלילה, מ"מ היה ביום דלילה כיום יאיר, לכן נזהרים שלא לפדות בלילה, ולפי זה אתי שפיר באופן נפלא הפסוק בפרשת ג' י"ג כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור בישראל וגו', דישי להקשות הרי מכת בכורים היה בלילה ולא ביום ומה זה שאמר הכתוב ביום הכיתי כל בכור, ולפי הנ"ל אתי שפיר דכיון דהיה לילה כיום יאיר לכן כתוב ביום, אבל אין ראיה ללילה ממש שאפשר לפדות, כך כתב בספר הדרש והעיון.

ובשו"ת **מהרש"ם** חלק ב' סימן מ"ג כתב טעם אחר מדוע אין עושין פדיון בלילה: עפמ"ש בירושלמי פ"ה דשקלים ה"ד רחב"ח הוה מפליג מצוה בליליא חד זמן פגע ביה רבהון דרוחיא א"ל לא כן אלפן רבי לא תשיג תסיג גבול רעך א"ל ולא כן כתיב מתן בסתר יכפה אף, והוה מסתפיה מיניה וערק מן קומוי וכו' ובקרבת העדה פירוש שהוא לפי שיצא בלילה, והעיקר חסר מן הספר דהול"ל אזל בליליא ועוד דא"כ כל שיוצא בלילה יעבור בלאו וחז"ל הזהירו רק לת"ח בדרך עצה טובה, לכן נראה דהכונה דכיון שהצדקה מצלת מן המיתה כמ"ש וצדקה תציל ממות, לכן אין לעשותו בלילה זולת ע"י מתן בסתר, ולכן יש לומר דגם מצות פדיון הבן שמצלת לחיים כמ"ש בספר חסידים סימן של"ד בעובדא שאמר תפדוני, אין לעשותו בלילה כיון שעושים בפרהסיא עובר משום לא תשיג גבול.

ויש שכתב עוד סברא מדוע אין פודין בלילה: מפני שיציאת מצרים היא מעין פדיון הבן הבכור, וכמ"ש בני בכורי ישראל, ומכיון שהיציאה היתה ביום, לפיכך הפדיון צריך להיות ביום, כך כתב הגאון ר"ח פלאגי בס' זכירה לחיים ח"ב בפ"י ההגדה בסוה"מ דף ז ע"ג.

ובערוך השולחן יורה דעה הלכות פדיון בכור סימן ש"ה ס"ק מ"ג כתב אטו מבואר בשום מקום שאין פודין בלילה ומדינא מותר גם בלילה ולא הוזכר בשום פוסק אף למנהגא בעלמא ורק דרך העולם כן הוא לפדות בבקר ולעשות סעודה וכמה פעמים שפודין גם בלילה.

מדור זה נודע ונערך ע"י ידידו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגין משיב בהלכה שיתן וידיעת ההלכה | כל ההלכות הם משו"ע ומשנה ברורה

כללי המצוות בפרשה

- א] חידה. כיצד ייתכן שמצוה גורמת קללה, מה העצה לזה?
ב] חידה. איזה מצוה מי שלא עוסק בה מחוייב מיתה, והא כיצד שהיא כ"כ חמורה?
ג] חידה. באיזה מצוה שאדם מקיים מצוה אחת ונחשב לו כאילו קיים מצוה אחרת?
ד] חידה. כמה הכנות למצוות תלמוד תורה, מרומזות בפרשה?
ה] צ"ע. מי שנמצא בשבע ברכות ונמשך כמה שעות האם יש לו לחשוש לביטול תורה או לא?

שאלות בהלכות שבת

- ו] דיני בסיס, חידוד. ביום שישי שמו ר' דן ור' נתנאל, כל אחד בביתו, ארנק ובו סכום כסף גדול במגירת השולחן הנמצא בחדר העבודה שלהם על מנת שיהיה שם עד מוצאי שבת. בשבת בצהריים רצה כל אחד מהם להביא את השולחן (עם הכסף שבו) לחדר האורחים כדי להוסיף עוד מקומות ישיבה. לר' דן מותר להביא את השולחן ולר' נתנאל אסור. מדוע? (לא היו על השולחן או במגירה כל חפצי היתר, שניהם רגילים להצניע מעותיהם במגירה המשמשת בעיקר לכף).
ז] חילול שבת לצורך פקוח נפש, חידוד. באחד מרחובות לונדון (בירת אנגליה), עמדה קבוצה של 20 אנשים, יהודי אחד ו-19 גויים. כמה דקות לאחר שאנשי הקבוצה עזבו את הרחוב, התפוצץ מטען חבלה בתוך בניין הסמוך למקום בו עמדה הקבוצה, חלק מהבניין קרס. ידוע שאחד מאנשי הקבוצה נכנס לבניין כששאר אנשי הקבוצה עזבו את המקום וידוע שהוא קבור תחת המפולת (אין יודעים מי). מקרה דומה קרה בפר"ז (בירת צרפת). בלונדון מותר ומצווה לחלל את השבת להצלת הקבור מתחת למפולת ובפר"ז אסור. מדוע?
ח] שאלה שכר שבת. הרב נתנאל שכר אדם שישמור על המפעל שלו לתקופה של חודש תמורת שכר של 10,000 ₪. באחת השבתות נעדר הפועל מעבודתו. הרב נתנאל רצה לנכות לפועל בסוף החודש את שכר יום השבת שהוא לא שמר בו, והוא הסתפק האם מותר לו לעשות זאת. מדוע?
ט] שיטת המ"ב בדיני חזור למקומו. מתי מותר למי שסיים תפילתו ופסע שלושה צעדים לאחור, לחזור למקומו בתפילות השבת הבאות: 1. ערבית בליל שבת, 2. ערבית במוצאי שבת. ומתי צריך הש"צ לחזור למקומו לאחר שסיים את תפילת הלחש שלו?
י] אמירת מגן אבות. משפחת כהן עשתה שבת שבע ברכות בבניין של ישיבה בירושלים, ועשו מניין פרטי של המשפחה בחדר האוכל של הישיבה, האם יאמרו ברכת מגן אבות בליל שבת או לא?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב בהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לבוררים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמזויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח תמוז תשפ"ג

